

Ад банкруцтва да аздараўлення — адзін крок?

Сенатар аб тым, што варта зрабіць, каб адказ на гэтае пытанне быў станоўчым

У крызіс самыя стойкія прадпрыемствы не тонуць, а выплываюць на паверхню па свежае паветра, пераарыентуючы вытворчасць пад новыя патрэбы рынку. І па жыцці так: хтосьці ў неспрыяльных абставінах апускаюць рукі, а хтосьці да апошняга шукае выйсце — у залежнасці ад светапогляду. Так і з банкруцтвам. На першы погляд, адмоўная з'ява мае прыхаваныя магчымасці. Але, каб іх атрымаць, сёння трэба прыкласці нямала намаганняў. Пастаянная камісія Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі па эканоміцы, бюджэце і фінансах ужо не першы год аналізуе, наколькі эфектыўна працуе інстытут банкруцтва ў нашай краіне. Пра гэта і тое, з якімі праблемамі можа сутыкнуцца неплацежаздольнае прадпрыемства, раскажаў спецыяльна для «МС» старшыня Пастаяннай камісіі **Уладзімір ПАНЦЮХОЎ**.

— **Уладзімір Іванавіч, наколькі вострай для нашай краіны з'яўляецца тэма банкруцтва дзяржарганізацый?**

— Па даных Міністэрства эканомікі, у першым паўгоддзі мінулага года меры па фінансавым аздараўленні прымяняліся да 875 дзяржаўных арганізацый, а гэта 68% ад усіх неплацежаздольных арганізацый па даных на пачатак мінулага года. З іх распрацаваныя меры выканалі 393 арганізацыі, а не справілася, на жаль, большасць — 482. Прытым з першых аднавілі плацежаздольнасць усяго 55, палепшылі яе 477 прадпрыемстваў. Асноўныя прычыны фінансавых няўдач — рост крэдыторскай запазычанасці, тарыфаў на сыравіну, а таксама недахоп абаротных сродкаў для павелічэння аб'ёму прадукцыі і продажаў адпаведна.

Але сёння ад банкруцтва не застрахаваны ніхто. Рэзкае падзенне попыту, немагчымасць расплачвацца па даўгах, складанасць прыцягнення крэдытаў і шэраг іншых прычын здольныя ператварыць у банкрута любое паспяховае і ўстойлівае ў фінансавым плане прадпрыемства...

— **Няўжо ўсё так песімістычна?**

— Банкруцтва суб'ектаў гаспадарання можа і павінна несці ў сабе і стваральную сілу. Яго прамой задачай з'яўляецца павышэнне гарантый зваротнасці інвестыцый, а гэта азначае рост іх прытоку ў краіну. Такім чынам, умовы для інвестыцый калі і трэба мяняць, то толькі ў лепшы бок. Рабіць усё, каб інвестар разумеў, што ўкладанні ў Рэспубліку Беларусь выгадныя і надзейныя. Пры гэтым без банкруцтва не абыходзіцца вядзенне спраў ні ў адной дзяржаве. «Эканоміка, у якой не бывае банкруцтваў, абавязкова збанкруцеца», — такую думку выказаў расійскі журналіст Максім Званароў. Таму наша прамая задача — накіраваць непазбежны для эканомікі працэс у правільнае рэчышча.

Закон аб банкруцтве прадугледжвае наступныя стадыі працэдур: спачатку ўласнікі, заснавальнікі і органы ўлады (калі гэта датычыцца дзяржаўнага прадпрыемства) прымаюць меры па папярэджанні банкруцтва, другая стадыя — гэта дасудовае

аздараўленне, трэцяя — эканамічная неплацежаздольнасць, санацыя (працэдура аздараўлення) і чацвёртая — банкруцтва з ліквідацыяй. Сёння такая сістэма дазваляе падтрымліваць у працэдурі банкруцтва не больш за 100 прадпрыемстваў дзяржсектара.

У той жа час мы задаёмся пытаннем: як зрабіць так, каб паспяховага бізнесу было больш, а прадпрыемстваў-банкрутаў — менш? Што рабіць з горадаўтваральнымі, сацыяльна значымі прадпрыемствамі, якія маюць патрэбу ў фінансавым аздараўленні? Тут з аднаго боку аказваюцца рынковыя законы, без выканання якіх немагчыма здарова эканоміка. З другога — людзі, інтарэсы якіх неабходна ўлічваць.

— **Як у такім выпадку абараняць інтарэсы людзей?**

— Асабліва вострае сацыяльнае напружанне ўзнікае, калі на мяжы банкруцтва аказваюцца малыя і сярэднія прадпрыемствы ў гарадах і пасёлках, калі гаворка ідзе пра затрымку зарплат. Падае якасць жыцця, адбываецца дыскваліфікацыя і дэмаралізацыя асобных груп работнікаў. Пратэрміноўкі зарплаты не толькі адмоўна ўплываюць на сацыяльную абстаноўку, але і наносіць удар па ўзнаўленні працоўных рэсурсаў, гарантыях пенсійнага забеспячэння.

З пункту гледжання сацыяльных гарантый беспрацоўны мае права на дапамогу пры страце заробку. А працаўнік, які страціў сродкі для існавання ў выніку банкруцтва, падобнага права пазбаўлены і павінен чакаць кампенсацыі ад работадаўцы. Больш таго, чалавек, які працуе без зарплаты на арганізацыю-банкрута, фармальна прызнаецца працоўным. А жыць жа яму на штосьці трэба!

— **Каму варта накіроўваць вырашэнне гэтага пытання?**

— Савет Рэспублікі ўжо накіраваў яго да профільнага міністэрства — Мінпрацы. Мы лічым, што менавіта гэтай структуры неабходна клапаціцца пра такую жыццёва важную для многіх работнікаў праблему і выступаць ініцыятарам распрацоўкі механізма безумоўных выплат

за працу. Спагнанне даўгоў — доўгая і працаёмкая працэдура. Працоўныя калектывы не павінны наймаць адвакатаў або іншых спецыялістаў, каб разбірацца ў прычынах пратэрміноўкі зарплат. Такім чынам, без спецыяльных кампенсацыйных механізмаў не абысціся. Пытанне ў тым, якімі ім быць і на якіх умовах яны павінны стварацца?

Сёння варыянты вырашэння праблемы запазычанасці па аплаце працы можна разглядаць як своеасаблівую мадэль карпаратыўнай сацыяльнай адказнасці. Будучы механізм павінен знізіць узровень сацыяльнай напружанасці і працоўных канфліктаў, палепшыць фінансавую дысцыпліну, узмацніць адказнасць работадаўцы перад работнікамі і, галоўнае, рэалізаваць цывілізаваны падыход да ўрэгулявання адносін паміж работнікамі і работадаўцамі, а не карыстацца гвалтоўным спыненнем працы, правядзеннем акцый пратэсту ці іншымі радыкальнымі мерамі.

«Асноўныя прычыны фінансавых няўдач — рост крэдыторскай запазычанасці, тарыфаў на сыравіну, а таксама недахоп абаротных сродкаў для павелічэння аб'ёму прадукцыі і продажаў адпаведна.

— **Якія яшчэ праблемы ў сферы банкруцтва пакуль не вырашаны?**

— Па-першае, дагэтуль існуе несвоечасовая ініцыяцыя праблемным прадпрыемствам свайго банкруцтва, што прыводзіць да значных страт дзяржавы і супрацоўнікаў установы, а таксама зніжае магчымасці захаваць арганізацыю. Тут яшчэ належыць

распрацаваць дадатковыя стымулы. Для гэтага трэба актывізаваць работу камісій па папярэджанні эканамічнай неплацежаздольнасці. Але ў аднаўленні плацежаздольнасці павінны быць зацікаўлены, перш за ўсё, самі прадпрыемствы.

Па-другое, вялікая колькасць крэдытараў ад дзяржавы робіць выплату даўгоў больш складанай, забытанай. Прапанаванае камісіяй рашэнне — вызначэнне кансалідаванага (адзінага) крэдытара ад імя дзяржавы ў асобе падатковых органаў. Усё гэта мусіць адбывацца з урэгуляваннем механізма перадачы яму фіскальных патрабаванняў, што дазволіць скараціць тэрміны і працэсуальныя выдаткі.

Па-трэцяе, мы падтрымліваем падыход да прадстаўлення кандыдатур антыкрызісных кіраўнікоў і іх прызначэння ў канкрэтныя справы выпадковым спосабам. Але прапануем асноўны аб'ём кантролю за імі перанесці на сходы крэдытараў.

Па-чацвёртае, трэба перавесці таргі па продажы маёмасці даўжніка (коштам звыш вызначанай мяжы) выключна ў электронную форму.

Усе гэтыя прапановы — вынікі аналізу, які мы праводзім не першы год. Нягледзячы на тое, што наша галоўная задача — уносіць змены ў заканадаўства, кожную з іх мы бярэм з жыцця: гутарым з людзьмі, наведваем прадпрыемствы, улічваем прапановы кіраўнікоў кампаній. Напрыклад, у гэтым месяцы выязджалі ў Магілёў, дзе абмяркоувалі тэму банкруцтва разам з выканаўчай уладай, Міністэрствам эканомікі, дырэктарамі дзяржаўных прадпрыемстваў. Бо для парламентарыя галоўнае памятаць пра тое, што законы створаны перш за ўсё для людзей і ўнесеныя змены мусяць ісці менавіта ад іх.

Вераніка ПУСТАВІТ.
pustavit@zviazda.by

Падчас наведвання магілёўскай швейнай фірмы «Вяснянка», якая зараз праходзіць працэдуру санацыі.

Фота Анастасія КЛЕШЧУКА

Найбольш праблемнымі даўжнікамі з'яўляюцца прадпрыемствы спажывецкага таварыства, паведаміў **старшыня Камітэта дзяржкантролю Гродзенскай вобласці Анатоль ДАРОЖКА**. Так, запазычанасць Гродзенскага філіяла перад вытворцамі алкагольнай прадукцыі перавысіла 2 млн рублёў. Агульная сума неплацяжоў прадпрыемстваў гандлю на пачатак лютага складала 5,7 млн рублёў.

ЗВЯЗДА

ПАЗЫКА ЦЯГНЕ ПАЗЫКУ

ЭКАНОМІКА

Сітуацыя з неплацяжамі за адгружаную лікёра-гарэлачную прадукцыю разгледжана на калегіі Камітэта дзяржкантролю Гродзенскай вобласці

З-за гэтага вытворцы не могуць заплаціць падаткі ў бюджэт. Так, за мінулы год у рэгіён паступіла акцызаў за рэалізацыю алкаголю на суму 77 млн рублёў, а гэта 88,6% ад папярэдняга перыяду. Сёлета агульная запазычанасць перад бюджэтам складае 4 млн рублёў. У Камітэце дзяржкантролю адзначылі, што заводы па выпуску алкагольнай прадукцыі (у вобласці гэта Гродзенскі лікёра-гарэлачны, Слоніўскі віна-гарэлачны заводы і Навагрудскі вінзавод) уваходзяць у дваццатку, а некаторыя ў дзясятку горадаўтваральных прадпрыемстваў рэгіёна. А 30% усіх паступленняў складаюць менавіта акцызныя падаткі. Анатоль

Дарожка нагадаў аб асабістай адказнасці мясцовых улад за пагашэнне запазычанасці за алкагольныя напіткі, аб чым папярэджаў на нарадзе па пытаннях вытворчасці і абароту алкагольнай прадукцыі кіраўнік дзяржавы.

Па словах **намесніка начальніка абласной падатковай інспекцыі Тамары СТАСЕВІЧ**, палова запазычаных плацяжоў спагнана ў прымусовым парадку, больш за 160 лістоў накіравана ў рэвізійныя органы. Па выніках праверкі 24 прыватныя прадпрыемствы пазбаўлены ліцэнзіі, дзейнасць яшчэ пяці часова прыпынена.

Маргарыта УШКЕВІЧ. margo@zviazda.by